

Сасанидската армия

Поява, структура и борба за надмощие с Рим

Източната империя – Сасанидското¹ царство, синоним на величие, могъщество и блясък в Азия. Могъщата азиатска империя, покорила много народи дължи своето могъщество на своята армия. Без силна армия една държава, никога не би могла да излезе от сянката на другите страни, да не говорим за разширение. В своя зенит Сасанидското царство се разпростира върху територии в Азия и Африка². Монархията на персите продължава съществуването си четири века като се сменят около тридесет владетели, някои могъщи, други почти незабележими. През почти цялото си

¹ Името на царството/ империята идва от основателя на държавата – Сасан, който основава нова династия – сасанидската. Около 200 г. неговия син Папак, който държи духовната власт т.е. „ерпат (духовен наставник), управлява провинция Фарс, от столицата си – Истарх. Столицата му се намира близо до развалините на Персеполис разрушен от Александър Велики през 330 г.пр. Хр. Папак е васал на Партското царство, управлявано от династията Аршакидите. Неговия най-малък син – Аршадир започва да разширява земите си като влиза в открит конфликт с партския цар Артабан IV. Двамата владетели се изправят през 224 г. и при битка, партския цар е убит. Тази година (224 г.) се смята за първа на новата династия и Сасанидското царство. Две години по-късно Ардашир влиза в Ктезифон и се обявява за „цар на царете“. Самите перси наричат царството си: „Ираншахр“.

² Традиционно териториите на Сасанидското царство се разпростират върху земите на, днешен Иран, Ирак, Грузия, Армения, Афганистан, Туркменистан, Азербейджан, Дегестан, Южна Осетия, Абхазия, Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар, Обединени арабски емирства, Йемен, Пакистан. Но при най-голямото си разширение при цар Хосров II (591-628) империята поглъщата земите на днешните Сирия, Палестина, Израел, Йордания, Ливан, Египет и големи части от Турция. Ромейския василевс Ираклий успява да си върне загубените земи, малко преди началото на арабското нашествие.

съществуване Сасанидското царство воюва на два фронта – на изток е в конфликт с тюрките и хуните, а на запад с могъщата Римска империя. Рим се явява равностоен противник и често войните между тях завършват без ясен победител, както и мира не се запазва за дълго. Въпреки катастрофалните загуби понякога и от двете страни, това не отслабва империите чак до VII век. Когато последната им война коства всичко – Източната Римска империя, значително се свива, а Сасанидското царство е погълнато от зараждащия се Арабски халифат.

Римляните взаимстват много неща във военно отношение от персите, а има защо – тяхната армия е смесица от дълги традиции и брилятни новости. Комбинирайки по невероятен начин традициите и иновациите, не е учудващо, че персите са господари на тази част от света за такъв дълъг период.

Най-голямото разширение на Сасанидска Персия през 620 г. при Хосров II

Възродената армия и нейните нововъведения

Първите владетели на Сасанидското царство смятат себе си за наследници на боговете и Ахаменидската династия ³. В техните ръце са

³ Управляваща династия поставила началото на първата Персийска империя управлявала от 550 г. до 330 г. пр. Хр. Династията е кръстена на Ахемен.

съсредоточени религиозната и светската власт. Затова сасанидските царе се провъзгласяват с титлата „цар на царете“. В следващите векове аристокрацията и жреческата общност намаляват влиянието на персийските царе и те стават „обикновени“ светски владетели. Но в ранния период на сасанидската история персийския цар е всемоушен. За да може да запази и засили своята власт, той има нужда от силна и професионална армия. А като наследници на Ахаменидите логично е армията да бъде структурирана по ахаменидски тип. Армията е организирана и структурирана от времето на великите персийски ахаменидски владетели. Тя е под лично командване на „царя на царете“.

Офицерите са отделени от сатрапите (областни управители). Ардашир запазва прекрасната партска конна система, защото тя се доказва в много битки. Включил новите типове обсадни машини, оръжия, защитни съоръжения и брони за войниците. За разлика от своите ахаменидски предшественици, сасанидите рязко се отличават откъм военно дело. Те изоставят почти неизползваемата колесница, за сметка на бойните слонове, включвайки тежковъоръжените катафракти и клибанарии. Увеличават бройката на конните стрелци по партски модел. Тези и други нововъведения са причината за персийското могъщество в продължение на четири века.

Структура и основни видове войски

За разлика от римската армия, например, сасанидската армия не е изучена толкова детайлно. Причина за това са оскъдните извори и източници на информация около военното дело на сасанидските перси. Въпреки това съществуват отделни и разпокъсани източници, които „хвърлят светлина“, относно армията на персите. През по голямата част от историята си сасанидската армия е управлявана от главнокомандващ, член на царското семейство. Членове от големите родове заемат важни постове в армията. Има данни, че цар Хосров I разделил армията на четири части, под командването на четирима пълководци. Отделно персийските царе имали навика да предоставят управлението на провинциите на своите синове, за съжаление тази традиция създава предпоставки за бунтове и

метежи. Сасанидската армия е разделена на корпуси, които пък са разделени на подразделения, които пък от своя страна на отряди. Персийското общество е разделено на четири прослойки: жреци (магутапан), писари (дипиран), простолюдие (вастриошан) и воители (артешатаран).

Военната система на сасанидите се опира на партската тежка конница. Затова сасанидските перси наблягат повече на конница и по специално тежката. Защото персийския релеф (големи равнини без почти никакви гори и много малко планини) кара персите да разчитат на конница, която ще бъде мобилна и могъща и ще може възможно най-бързо да отреагира на войната на два фронта. Освен това източните противници на сасанидите: хуните и тюрките също конни народи. Отделно има лековъоръжени конни стрелци, набирани от по-ниската аристокрация и номадски наемници. В тил се използват индийски бойни слонове, зад тях са лека пехота, съставена от зле обучени и въоръжени селяни. По опитните пехотинци са разположени отред с тежката конница. Спомагателните отряди са набирани от северните и източните части на империята – иранци от Сейстан и Кушан, албанци⁴ от и ефталити⁵. Най-малките отряди в персийската армия са познати като „шпах“, а най-големите като „гонд“.

Етническият състав на персийската армия е много пестроцветен. Още Херодот описва армията им, че е съставена от всякакви племена и народи идващи от Азия и Африка. По времето на сасанидите положението не било по различно. В армията имало място са всякакви ирански племена, индийци, осетинци, дегестанци, арменци. Специално място в персийската армия вземат арабските съюзници – царството на Лахмидите. През цялото съществуване на Сасанидска Персия, лахмидите са верни съюзници. Които осигуряват на персите лека конница. Тя има важна функция, защото е мобилна и често разорява граничните райони на персийските противници. Арабските съюзници са важни и по друга причина – те са буфер между Сасанидска Персия, Рим и другите арабски племена. Те пазят южната

⁴ Областта Албания в Сасанидска Персия, намираща се Кавказкият регион.

⁵ Степен народ от групата на хуните завладял през V-VI век обширни територии в централна Азия.

граница. В началото на VII век, персите ликвидират арабското царство. Това е една от причините за бързото настъпление на исляма и силите на бъдещия халифат.

Конница

Ядрото на персийската армия се образува от прослойката на Савараните. Те са представлява елитна конна аристокрация. Всеки саварински отряд има специално бойно знаме „Драфш“. Членството в тези войски е специално запазено за хора от индо-иранската общност. Савараните са разделени на три големи категории. Първата се състои от седем бележити фамилии : на първо място разбира се влизат царската династия на Сасаните, другите шест имали партски корени: Аспахбад – Пахлав (областта Гурган, северна Персия), Карин – Пахлав (Шираз) и Сурен – Пахлав (Сейстан , югоизточна Персия), Спандях (от областта Нихаванд, близо до Кюрдистан), Михран (Рау, близо до днешен Техеран) и Гуив.

Втората група е съставена от „Азаданите“, те са ядрото на савараните и историята им може да се проследи чак до времената на Ахаменидската империя. И третата група е резултат от реформите на Хосров I, който позволил на по нисшестоящите аристократи да се влеят в редиците на савараните т.нар. „Дехканс“. Най-известните от Савараните са „Зейедан“ (Безсмъртните), които наброявали десет хиляди мъже и са командвани от пълководец, носещ титлата „Вартарагх – Ниган – Квадхай“.

Името на отряда и самият отряд са наследените от Ахаменидската традиция и копират отряда от времето на Дарий I. Напълно възможно е облеклата и бойните им знаци да са били същите като от времето на Дарий. Като част от Саваранската сили те имат за задача да пазят от пробиви и да се включват в критични моменти.

Друг престижен Саварански отряд е Царската гвардия или Пуштигбан, начело с командир носещ титлата Пуштигбан – Салар. Царската гвардия наброявала хиляда човека. В мирно време Пуштигбан поддържали реда в столицата – Ктезифон. Конниците които изпъквали по време на битки със своята смелост са причислявани в „Гиян – авспар“ (тези които си жертвали живота), наричани разговорно и „Пешмерга“.

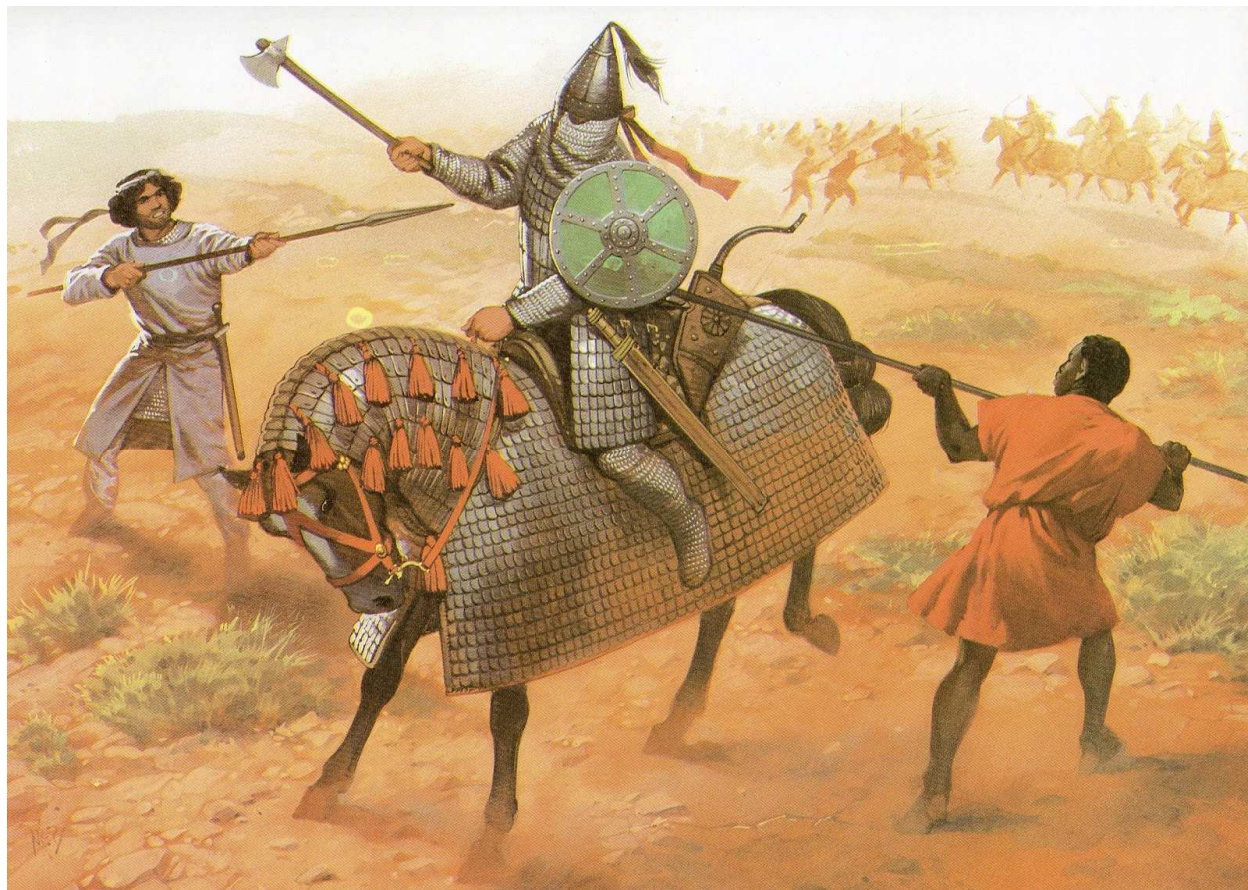
От времето на Хосров II (590-628 г.) се появяват три нови елитни Саварански отряда – два от тях са познати като „Хосровгетае“ (собствеността на Хосров) и „Пироозетае“ (Победителя). Които изпълняват функцията на царски стражи. В „Хюзистанската хроника“ е описан момент в който по време на обсадата и победата при Дара през 604 г. бил спасен от капан от един от своите стражи, наречен Мушкан. Който най-вероятно бил член на „Пироозетае“ или „Пуштигбан“. Още един елитен отряд от времето на Хосров е т.нар. „Спах“ (армия). Който представлявал отделна армия, наброяваща петдесет хиляди души, били познати под името Златните копиеносци.

„Шпах“ (изправената армия) има много общи черти с партските войски. Най – общо се Саваранските войски се делят на: „Ващ“ – малък отряд, голям отряд, вероятно състоящ се от хиляда човека, познат като „Драфш“, със собствен военен флаг. И големите редовни отряди познати като „Гунд“, начело с „Гунд – Салар“. Смята се, че персийската армия била разделена на десетична система заради наименования на отряди и титли като „Хазарманд“ (хиляда души) и „Хазарбад“ (командир на хилядата). Ударните отряди на сасанидите са съставени от „катафракти“⁶ и описаните „клибанарии“⁷ на Шапур II от римския историк Амиан Марцелин. При похода на император Юлиан през 363 г. Катафрактите и клибанариите били тежковъоръжени конници, които се явявали като „танковете“ на Античността. Катафракти имат още партите, които преминават в сасанидите. След

⁶ Катафракт от гръцки (бронирован,напълно защитен). Синоним за бронирован конник, римляните и по-късно византийците ги въвели във своите армии. След като оценили качествата им.

⁷ Клибанарий от гръцки (носещи метална пещ).

горчивия си опит с тях, римляните ги оценели и включили в армиите си. През Средновековието катафракти използват и византийците.

Сасанидски катафракт в двубой срещу араби и етиопци в битката при Кадисия (636)

Катафрактите и клибанариите са солидно въоръжени и защитени – бронирани от главата до петите, те са непробиваеми за вражеските атаки. Носят островърх шлем, и „ламелар“. Друга разновидност е плетената броня, тя била по-удобна за носене и защитавала по-добре конника от вражески удари, защото отбивала ударите по-леко. Люспестата броня на катафракта наброявала около 1300 парчета метал и е достигала до четиридесет килограма – едно доста солидно тегло. По-рядко конника носел шлем, който покривал главата и врата, персийският вариант на шлема осигурявал пълна защита на конника, защото имало процеп само за очите и носа. Конят също носел броня който бил толкова защитен, колкото своя конник.

Римският историк Амиан Марцелин който участвал служил в армията на Констанций II в Галия и Персия. Той се сражава срещу сасанидските перси под водачеството на император Юлиан Апостат. Историкът описва гледката от отряд катафракти през IV век :

„Всички от отряда (персийския) бяха облечени в желязо, всички части от телата им, броните пасваха идеално по ставите им, както и шлемовете по главите им. Никакви стрели не могат да ги застрашат, освен ако попаднат през процепите за очите и носа. Някои от тях бяха въоръжени с огромни копия, и стояли толкова неподвижно, че човек би си помислил, че са прикрепени за телата им“.

Катафрактите разчитат основно на огромното си копие (кантос), което на латински се нарича „контус“. Кантоса много прилича на огромните копия използвани от елинистическите армии във фалангите „сариса“. Копието на катафрактите е изработено от желязо или бронз дълго около четири метра. Необходимо било да се държи с две ръце заради големите си размери. Друг вариант за въоръжение на катафрактите е огромен боздуган, а в другата ръка се защитава с малък щит. Разчитата ли са също на меч и лък с колчан стрели.

В своята биография⁸ император Александър Север споменава, че римските легионери побеждават десет хилядната персийска армия, която те (персите) наричат клибанарии. Въпреки, че ударната сила на катафрактите и клибанариите не е с възможностите на средновековните рицари. Ужасява римляните, които виждат повече от двама повалени. Любопитна подробност е, че има скални релефи изобразяващи персийския владетели участващи в турнири, силно наподобяващи по-късните средновековни рицарски турнири.

Към конницата не можем да пропуснем леката конница въоръжена отново по партски модел с лъкове. Тези конни стрелци са страшна сила и се използват много в ранния сасанидски период. Главното им оръжие представлява голям извит лък, изработен от рог, дърво и сухожилия. Стрелите са дълги около тридесет инча, които изстрелвани от опитен стрелец

⁸ Елий Лампридий – един от вероятните автори на “Historia Augustus” – История на императорите е сборник с историята на римските императори от Адриан (117-138) до Карин (283-285).

се оказват смъртоносни. Най-често лъкът се държал с лявата ръка, а се стрелял с дясната. Високо ценени били стрелците умеещи да стрелят с двете ръце. Леката конница е облечена по скитски⁹ модел (с кафтани¹⁰.)

Сасанидска тежка и лека конница. Забелязва се причудливото устройство Панджаган

По ирония, персите никога не използват монголския тип лък, който използва палеца за изтрелване на стрели. Има теории, че персите не смятали монголския лък за по-съвършен. За по-голяма ефикасност при битка, било измислено устройство наречено „Панджаган“ (четворно устройство). Устройството подобно на арбалет позволявало да се изтрелват по четири стрели наведнъж.

Пехота

Персийската пехота е доста разнообразна според своето въоръжение и разделена в няколко категории. Тя е с по-ограничени функции, но въпреки

⁹ Скити, номадско племе от Иранската група.

¹⁰ Кафтан, дълга дреха подобна на рокля от персийски произход.

това и тя има важно място в персийската армия. Персийските пехотнинци по принцип са най-леко въоръжените войници от персийската армия, въоръжени с копия, точно като Ахаменидските си предшественици. Техните бойни качества също са значително по-малки. Византийският историк Прокопий Кесарийски ги нарича “тълпа жалки селяни, които влизат в битка с единствената цел да подкопават стени, да събират трупове и като цяло да бъдат войници”.

В редиците на пехотинците има лека, тежка пехота, пеши стрелци и прашкари. Леките въоръжените пехотинци се наричат „Пайган“. Набират се от селското население и бойните им качества били съмнителни, всеки пехотинец пайган трябва сам да се снабдява с оръжия. Те носят късо копие, щит. По-бедните дори използват земеделски сечива като оръжия. Всеки отряд на пайганите е командван от офицер с носещ знанието Пайган – Салар. По-голямата част от пехотата е съставена от пайгани.

Тежковъоръжените пехотинци се наричат „Дайламити“, те са ирански народ живеещ до Каспийско море, който се наемал и е известен с доброто си въоръжение и бойни умения. Римските извори хвалят бойните им качества, дайламитите най-често се изправят лице в лице с легионерите. Оръжията им включват бойна брадва, прашка, кама и тежък меч. С появата си арабите през VII не успяват да включат в редиците си дайламитите. Това им се отдава много по-късно. Те оставят по Каспийския бряг чак до X век когато се появяват селджуките. ¹¹

Друг тип пехотинци са прашкарите, наемани от редиците на мидийците ¹². Те били включени успешно военно и културно в Персийската държава. Същите тези мидийци, заедно с партски войски побеждават римския пълководец Марк Антоний през 36 г. пр. Хр. при Табрис. Според Плутарх Марк Антоний прекосил река Ефрат със 100 хиляди души, но загубил при битката 40 хиляди. Освен като прашкари мидийците снабдявали сасанидската армия с копиеносци и тежковъоръжени пехотинци. Като цяло

¹¹ Селджуки, династия на тюрките огузи, управлявали на териториите на Централна Азия, Близкия изток и Мала Азия.

¹² Мидийци, етнос от индо-ирански произход, населявали западните и северозападните части на днешен Иран.

римляните имали лошо мнение за персийската пехота, но това мнение се дължи вероятно на факта, че римляните бъркали редовната пехота с пайганите.

Сасанидски лековъоръжени копиеносци, прашкар, пеши стрелец и катафракт

Типичният персийския пехотинец от ранния период на Сасанидската държава е въоръжен по начина изобразен в Дура Еуропос¹³. Пехотинеца от Дура Еуропос носел шлем от две части, плетена ризница и Ахаменидски кожен щит. От времето на император Юлиан, Амиан Марцелин описва тежковъоръжения персийски пехотинец „въоръжени като гладиатори“. Възможно е сасанидите да са копирали римските легионери.

Пешите стрелци са високо ценени, които формират елита в персийската пехота. Обучени са максимално бързо да изпрацат смъртоносните си стрели. Използват огромен плетен щит преминал в Сасанидите от Ахаменидите, а те пък го заели от асирийците. Стрелците се използват

¹³ Дура Еуропос, е град построен още от елинистическо време, намиращ се в днешна Сирия. Използван е като граничен град, намиращ се на десния бряг на река Ефрат.

еднакво успешно при обсади и при фронтални атаки. Всеки отряд стрелци се оглавява от офицер наречен Тирбад. Има сведения, че в битка при Англон, Армения от 542 г. ромейска армия от 30 хиляди¹⁴ е сразена от 4 хиляди стрелци.

Сасанидите като всички могъщи народи набирали наемни войски, които били важна част от пехотата и. Те набирали войски от най-различни райони като например от района на Загрос (голяма планинска верига в Ирак и Турция). Там живеели кюрдите, които започнали да се появяват в изворите през VI век. Набирали воители от Гилам, Дайлам (персийски провинции), кавказки албанци (считани за елитни воители подобни на хуните). Важни воители били и сакастанците (обитателите на провинция в Персия от късния период на Сасанидите). Савирите¹⁵ се използват като помощни войски. Тюрките също се използват като помощни войски които се разделят през 568-569 г. и живеели на персийска територия.

Централно място заемала арменската конница, която има специален статут точно като Савараните. Въоръжението, екипировката и всичко останало е същото като при Савараните. Про- сасанидски арменски отряд можел да влиза в столицата Ктезифон. Царят изпрац пратеник за да се информира за състоянието на Армения. „Царят на царете” лично правел проверка на своите войски, включително и арменците. Арменският пълководец Смбаг Багратуни, бил удостоен със специални почести заради победата си над тюрките през 619 г. Получил за подарък специална дреха, украсена със скъпоценни камъни. Отделно бил издигнат от цар Хосров II трети в йерархията на двора.

Лахмидските араби са арабските съюзници на сасанидите. Те са изключително полезни в пустинен бой, които пазят южната граница на империята. Били много „талантливи“ в грабежите и граничните нападения.

¹⁴ Често срещана практика в историческите извори е преувеличаване на бройката на армиите. Например авторите заради пропаганда и бъдещ престиж увеличават бройката на победените и намаляват бройката на победителите. Затова при поява на бройка армия в извор трябва да се внимава и да не се възприема буквално.

¹⁵ Савири , номадски племе първоначално от угърски произход, което било тюркизирано. Средновековните автори ги наричат хуни. Живеели в северен Кавказ.

Арабите доста помогнали за неуспешната римска кампания на Юлиан през 362 г. Въоръжени по същия начин като Саварините, спирали достъпа на останалите арабски племена.

Любопитен епизод от историята на сасанидите е отряда наречен „Гонд-и Шаханшах“ (армията на Шаха). Те произхождат от областта Дайлам, по времето на цар Хосров II (590-628) наброявали 4 хиляди и се използват като елитен отряд. След битката при Касидия (636), когато сасанидите губят от арабите. Елитния отряд емигрира при арабите и се заселил в Куфа и приели исляма.

Специални войски

Отрядите съставени от бойни слонове и камили са част от специалните войски. Те осигуряват допълнителна подкрепа на тежката конница. Ролята на камилите в персийската армия не е много ясна. Камилите са по-високи от конете, което позволява по-добра стрелба с лък. Въпреки, че камилата не е толкова „славна“ като коня, тя е по-издръжлива и може да пренася големи товари. Най-известното изображение на сасанидски войн с камила е на легендарния Бахрам Гур ¹⁶, където той стреля с лък срещу антилопи. Придружен от женска фигура, вероятно Азадех (негова робиня).

Бойни слонове се използват в Персия открай време – още по времето на Ахаменидите, войските на Александър Македонския се изправят срещу бойните слонове. После селевкидите ги използват¹⁷ също. Сасанидите не се различават и също използват бойни слонове. Слоновете идвали от Индия, заедно със своите треньори като наемни войски. Треньорите се занимавали освен с обучението и отглеждането на слоновете, наричали се „махоут“. Водачите на слоновете умеели да стрелят с лък, въобще обучението на слонове е трудна и сложна задача. По време на походите имат нужда от много вода и храна и не винаги се поддават на дресура. Слоновете са

¹⁶ Легендарен син на царя на Хира, който притежавал много робини. В известното изображение язди камила и ловува с лък антилопи, придружен от Азадех една от робините.

¹⁷ Селевкиди, елинистическа династия, зародила след смъртта на Александър Велики през 312 г. пр. Хр. чрез неговия македонски генерал Селевк I Никатор.

наричани грешно „сирийски“. Освен махоута слона е язден и от войн, въоръжен с копия. Той има за задача само единствено да се бие срещу противниците. Махоута контролира слона и при битка има за задача да го убие ако полудее, заради получените рани. В такива случаи водачът разполага с острие с дълга дръжка с което удря черепа на разяреното животно. Оръжията, които използват ездачите на слоновете със сигурност са индийски, слоновете също са защитени с плетени ризници. Слоновете носят върху гърбовете си дървен товар подобен на седлото, но по-голям и с покривало, наречен „хоудах“.

Бойните слонове могат да се разполагат по различен начин в битката. Така Амиан Марцелин описва сражението под стените на Ктезифон (363), където описва, че отряда от бойни слонове се бил разположил зад пехотата. В битката при Фасис (555), сасанидските слонове са най-отпред. Подобна картина е описана в решителното сражение между армията на Бахрам Чобен¹⁸ и ромейско-персийската армия. Там слоновете са най-отпред, пред конницата. Освен при полеви битки бойните слонове са използвани и при обсади. Данни за това и как ромеите противодействали ни дава Прокопий Кесарийски: „Когато Хосров и персите нападат стените на Едеса, един слон който носи със себе си, доста военни, приличал на непревземаема крепост. Слонът се приближава до стените и от него войниците се опитват да се изкачат по стената, защото така са защитени от кулите. Ако персите продължили по същия начин са могли да превземат Едеса. Но ромеите се сещат, че ще противодействат на слоновете като започнат да крещят. Крясъците уплашили слоновете и плановете на персите пропаднали“.

Най-известната битка от времето на сасанидите в която участват слонове е тази при Авараир (451 г.). Когато арменски въстанници начело с Вартан Мамиконян и армия от 66 хиляди души се изправят срещу 300 хилядна армия на Яздегерд II. Въпреки загубата на арменците в битката и смъртта на техния пълководец, персите дали на арменците религиозна свобода. Това се дължавало на факта, че арменците показали голяма смелост в битката, а персите дали доста жертви.

¹⁸ Бахрам Чобен, персийския главнокомандващ, който узурпира властта в Сасанидска Персия в продължение на година (590-591). Синът на Хормазд – Хосров II бяга във Византия при император Маврикий. Той му помага да си върне трона и Бахрам е принуден да бяга.

Съвременна възстановка на сасанидски воители върху боен слон

Флот

Сасанидските перси разполагат и с боен флот, но той няма съществено значение в тяхната история. Главкомандвия офицер на флота се нарича „навбед“. Няма много данни за персийския флот, който така и не става могъщ. Играе важна роля при превземането на арабската част от Персийския залив по времето на Ардашир. По времето на цар Хосров I (531-579) той изпратил флотилия от осем кораба (каштиг) за да превземе Йемен, всеки кораб можел да побере по 100 души. Обикновено екипажа на корабите са съставени от затворници, които имат шанса да изкупят вината си в битка. Седем от корабите успешно достигат йеменския бряг. По време на най-разрушителната персийско-византийска война (602-628) персите опитват да направят няколко морски експедиции в Средиземно море, които не се оказват много успешни. Успяват да покорят остров Родос през 622-623 г, заедно с няколко други острови в източно Бяло море. Слабостта на

сасанидския флот си проличава през 626 г. по време на спомената война, когато персите трябвало да разчитат на славянски лодки еднодръвки (по това време славяните са съюзници на аварите). За да транспортират 3000 души, които били обещани на аварския хан. След арабското нашествие, персийския флот бил окончателно разпуснат.

Обсадна техника

Обсадната техника на сасанидите е много добре развита за да могат да превземат добре укрепени градове. Обсадните им машини си приличат с римските като често едните взаимствали от другите идеи и нововъведения. На първо място персите използват тактиката да прокопават тунели под крепостните стени, за да могат войните да проникнат по-лесно в обсадения град. Има намерени останки от загинали войници по време на прокопаването на тунели в Дура Еуропос. Тяхната обсадна техника включва използването на балисти (по-късно наименованието се използва за катапулт), катапулти, тарани, обсадни кули и требушети. Таранът е главното съоръжение с което се разрушават крепостните стени. Подробно описание на конструкцията на тарана отново ни дава Марцелин: „Избират висока ела или ясен и единия и край покриват с дебело желязо, имитирайки главата на овен (оттам идва името на машината). Гредата укрепват между две напречни греди, които също са покрити с желязо, така се държи баланс. В зависимост колко е дълга гредата към нея се слагат определен брой хора. Които или я издърпват назад или с цялата си сила я бутат напред, за да разбие това, което е отпред. Тарана имитира движението при удар на овен. От повтарящите се удари, стените се напукват и срутват“.

Сасанидите са добри в строителството на обсадни кули, странно е, че Марцелин не споменава нищо за римските кули. Вегеций (римски историк) описва персийските персийските: „Кулата била направена от греди и дъски, висока като сграда. Съоръжението било внимателно покрито с кожи в зависимост от височината и. Под нея се монтирвали колела, които придвижвали кулите. Една такава кула представлявала неподредствена опасност за град, който се обсажда. Защото в нея има много стъпала и войниците в нея лесно могат да се изкачат до стените. В долната част на кулата има таран, способен да разруши стените“.

Важна роля при обсадите играят големите щитове (плутеи), зад които се крият пехотинците по време на бойни действия. Вегеций отново ни описва как се конструирали „ Това приспособление се правело от дърво, широко осем фута, високо 7. Навесът (някои имали навеси) е направен от дъски“. Персийците подобно на римляните използвали стълби, които много помагали при обсадите.

Сасанидските титли, инсигнии и гербове

Санидите имат голямо разнообразие от титли със строга йерархия подобна на римските:

- *Шахиншах* „цар на царете“ титлата която носи владетеля на Сасанидската империя. Той е главнокомандващ на армията и само той може да носи тази титла. Считал се за наследник на боговете.
- *Иран Спакхед* – (превежда се от персийски майстор на оръжията), главнокомандващия на персийската армия. Той решава кога и как да се започне война, по какъв начин да се води. Над него е единствено шаха.
- *Спакхед* е обикновен пълководец.
- *Падхуспан*, командир на всяка една от четирите провинциални армии по времето на Хосров I.
- *Марзбан*, командир, който пази границите на империята. Според Прокопий титлата е същата като римските стратег и магистър милитум.
- *Пуштикбан-Салар*, началник на царската гвардия.
- *Иран анбарахбад*, аристократ отговарящ на царските доставки.
- *Щор-Безашк*, ветеринара, който се грижел за царските коне преди битка. Според някои източници ако някой от конете умре по време на неговите грижи се наказвал с парична глоба. Те имали задълбочени познания по билките.
- *Аргбед*, началник на крепост.
- *Пайган Салар*, командир на лековъоръжен пехотен отряд.
- *Саваран Сардар*, командир на конен отряд.
- *Гонд-Салар*, командир на голям пехотен отряд.
- *Навбед*, командир на сасанидския флот.

Облеклата на сасанидите са останали същите от Античността. Типичното иранско облекло при езда се запазва през вековете: панталон, кожени ботуши, туника и шапка. В Сасанидска Персия, типичното облекло при езда станало синоним на церемониалното облекло. Това означава, че освен бойното облекло се носят и най-различни дворцови дрехи, носени например от Савараните, аристократи и други военни. Униформите са били използвани от времето на Ахаменидите. Точно тогава се използват за първи път и гърците започват да ги използват също. За дизайна на униформите ранните сасаниди се вдъхновили от Ахаменидите. Това е доказано от император Юлиан, който забелязва, че сасанидите имитират своите ахаменидски предшественици. А сасанидския цар носел същите дрехи като Ксеркс.

Много от сасанидските фамилии продължавали да носят облекла типична за партите. Такъв пример е туника, която носели, но била в скитски стил и типичното “V” образно върху туниката. Сасанидите предпочитат цветове като кафяво, червено, пурпурно. Много от византийските дрехи са се повлияли от сасанидските по специално в цвета. Възможно е по времето на император Диоклециан персийската мода да навлиза в римският живот.

Значението на гербовете и царските инсигнии има огромно значение в Персия. Всяка аристократична фамилия има собствен герб „нешан“. Те го носят като медальони, окачват дори конете си с него. Най-често тези гербове представляват животни – глиган, слон, лъв, орел, козел. Гербът на Сасанидите идва още от времето на първия им владетел – Ардашир. Скални релефи от Таг-е Бостан изобразени коне носещи този герб. Всяка важна персийска позиция има свой герб и символи, които символизирали властта. В своя „Стратегикон¹⁹“ Маврикий описва, че персите носят различни цветни украшения на рамената, които символизират тяхната рангова система. Цветова комбинация от жълто и зелено или червено и черно идва още от времето на Ахаменидите.

Както споменахме по-рано всеки отряд има собствен герб наречен „Драфш“. Този герб може да се развява като знаме или да се носи като

¹⁹ Стратегикон, византийски военен наръчник от VI век. Смята се, че е написан от император Маврикий (582-602).

медальони. Главни инсигнии в Персии се превръщат символа зоростризма²⁰. Друг такъв имперски герб се превръща т.нар. “ Драфш-е Кавияни“, превежда се като знамето на царя т.е персийския цар. Този символ се явява като главен герб олицетворяващ Сасанидската държава, така както имперския орел при римляните. Векове по-късно много династии като Сафаридите се опитват да използват същия герб, изпъквайки по този начин родствена връзка със сасанидите.

²⁰ Зороастризм, държавната религия разпространена в Сасанидска Персия, създадена от Зороастър.

